

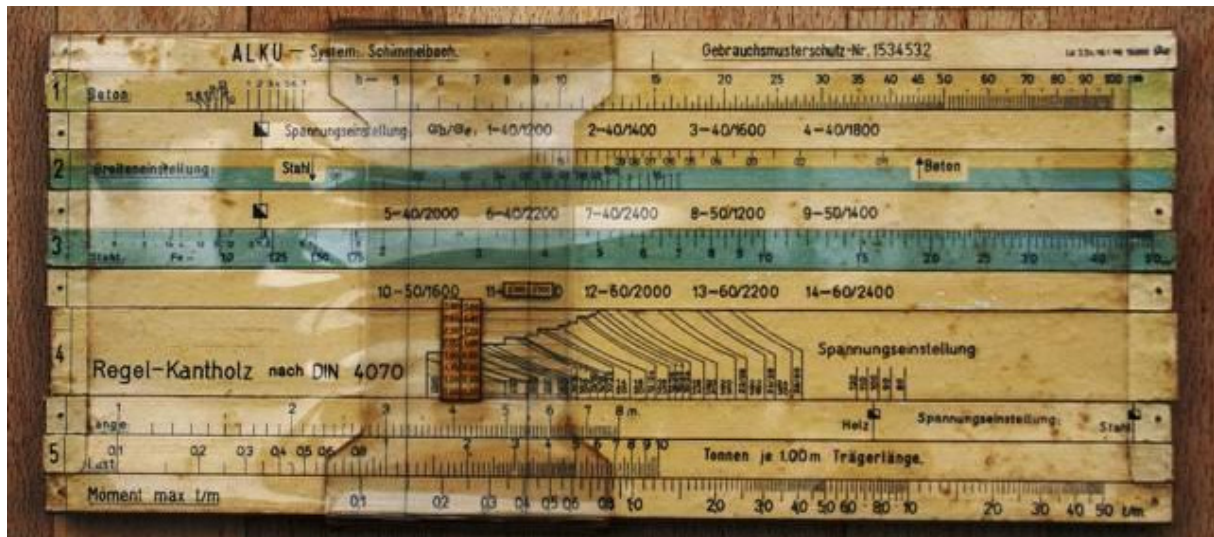
ALKU Hochbaubemessungsschieber

Gerard van Gelswijk

Als verzamelaar moet ik op vakanties altijd vlooiemarkten bezoeken, het werd op een geven moment zo erg dat mijn vrouw tijdens een vakantie in Zweden een maximum aantal te bezoeken "loppis" per dag vaststelde.

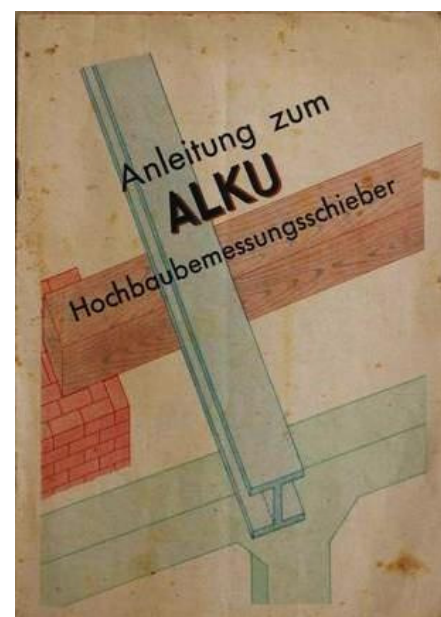
Nu kun je in Zweden geen dorp doorrijden zonder een bordje LOPPIS i DAG te zien. Gewoonlijk betekent dit dat men in een oude schuur overvloedige huisraad, kleding, speelgoed, divers oud ijzer en nog meer ongeregeld goed aanbiedt. Meestal vindt men niets verzamelwaardigs op - in mijn geval - het gebied van fotocamera's, rekenlinialen en passerdozen. Meer kans heeft men op door verenigingen en kleine dorpsgemeenschappen georganiseerde rommelmarkten; deze hebben meestal een Koninginnedagmarkt-karakter en daar kan men nog leuke dingen tegenkomen. Omdat we de laatste jaren wat meer in Duitsland en vooral in de voormalige DDR komen hebben we ontdekt dat ook daar veel vlooiemarkten voorkomen. Berlijn hoeft daarbij zeker niet onder te doen voor Parijs, en telt op de zondagen tenminste vijf grote vlooiemarkten. De grootste die ik ooit gezien heb was echter in Leipzig, deze wordt het laatste weekend van de maand gehouden.

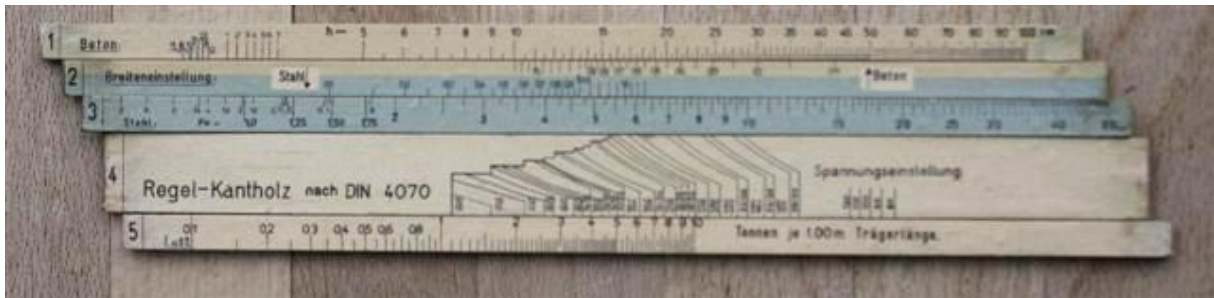
Figuur 1

Maar ook in veel kleinere steden vindt men leuke markten en op een daarvan, in Kemnitz (nee niet Chemnitz), zag ik een enveloppe met Gothisch schrift; erg oud want het Gothische schrift is in Duitsland in 1924 officieel afgeschaft.

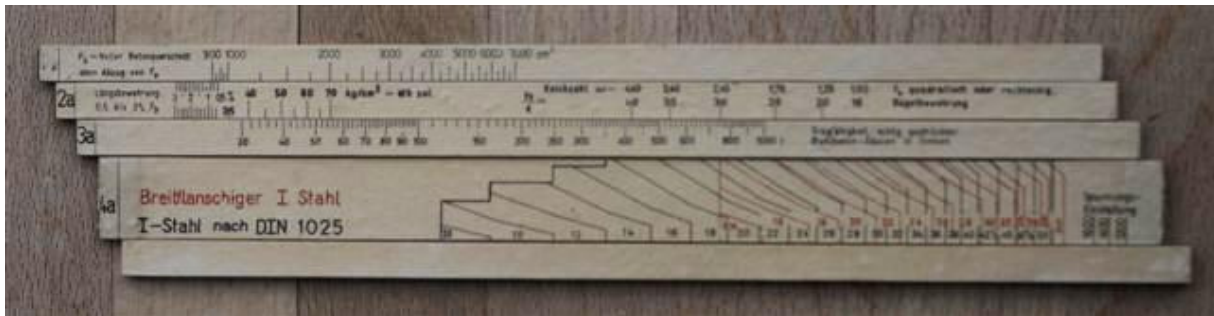
In deze enveloppe zat een Hochbaubemessungsschieber (fig.1) met handleiding (fig.2). Deze Hoch....., voor de benaming waaruit de voorkeur van de Duitser voor lange en aaneen geplakte zelfstandige naamwoorden blijkt, zal ik verder de afkorting HBSR gebruiken. Deze HBSR bestaat uit een van hardboard vervaardigde grondplaat van 230x100x4,5mm. Door het bevestigen op deze grondplaat van stroken hardboard van 4,5x8mm, ontstaan er vijf geleidingen van 8mm en een van 18mm breed. Deze stroken hardboard zijn aan boven- en onderzijde verstevigd met dunne stalen stripjes. In deze geleidingen kunnen de van 1- 5 genummerde schuiven (fig. 3) bewogen worden. Deze schuiven zijn ook versterkt door stalen stripjes. Aan de achterkant zijn deze schuiven gemerkt 1a-4a; op schuif 5 is geen schaalverdeling aangebracht (fig. 4).

Figuur 2

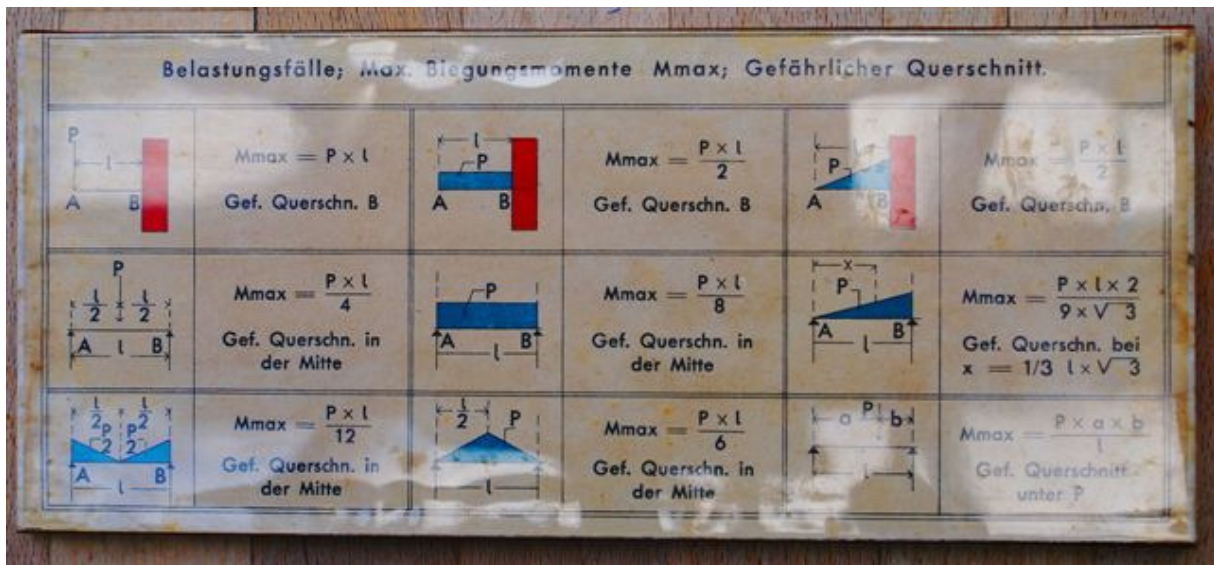

Figuur 3

Figuur 4

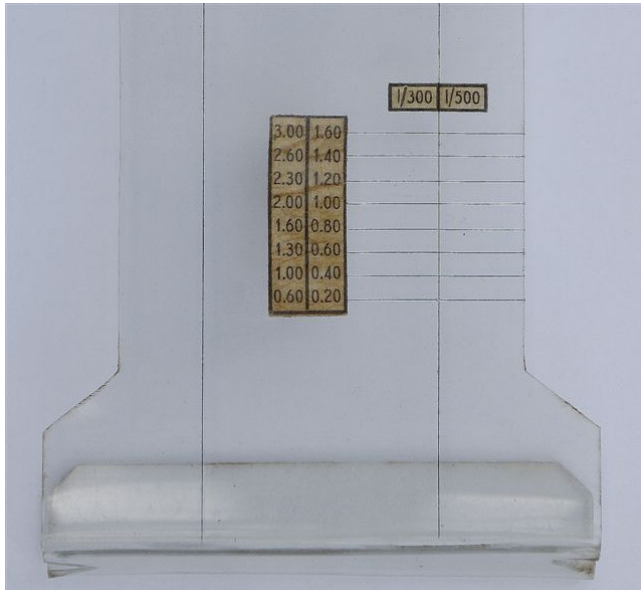
De schaalverdelingen en teksten zijn gedrukt op dik papier en vervolgens op de juiste plaats aangebracht, waardoor er een rekenschuif ontstaat die voor drie verschillende materialen - te weten staal, beton en hout - bruikbaar is. Voor de berekening van balken en kolommen is op de achterzijde van de liniaal enige relevante informatie aangebracht. De gehele liniaal is bedekt met een beschermende kunststoffolie (fig. 5).

Figuur 5

De looper is ook van kunststof vervaardigd. Ter hoogte van schuif 4 en de zich daarboven bevindende geleiding zijn getallen aangebracht (fig. 6).

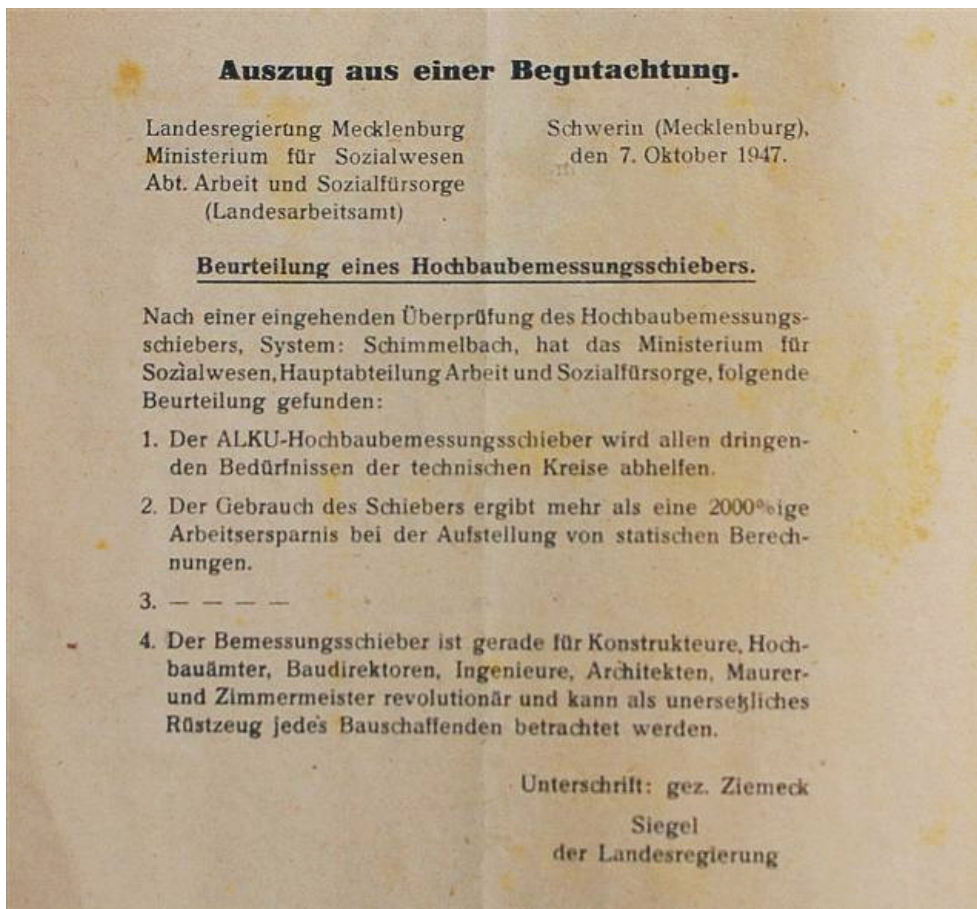
In de bijbehorende gebruiksaanwijzing claimt de fabrikant van deze HBSR, dat het gebruik van dit hulpmiddel o.m een grote tijdbesparing bewerkstelligt. Als deze bewering dan ook nog door andere gebruikers ondersteund wordt moet men niet verzuimen eens de proef op de som te nemen. Als referentie wordt dan een beoordeling door de Landesregierung van Mecklenburg aangehaald (fig. 7). Verder bevat de handleiding een aantal berekeningsvoorbeelden en op de achterzijde een overzicht van het leveringsprogramma van de ALKU-Rechenschieberfabrik (fig. 8)

Figuur 6

Figuur 8

Figuur 7

In hoeverre deze HBSR een rekenliniaal genoemd mag worden weet ik niet, omdat ik nergens twee samenwerkende logaritmische schalen heb ontdekt.